

is, d.w.z. typer zelf, in eigen van, heeft en, en het de be- jding" van rftuurlijke ar 1 Cor. = in het passage: illoos t, allerlei mtrek, elpunt, postolische zijn eigen reekt van elijke we- eld", zoo kring", een kring", eigen ge- t, met bin- n Sou- ok heusch

eg. woord g lezen, en ij aan zoo stel dacht at anders. r dooden: ristus zijn et einde. an "wat", bataljon". beeld ligt cheert ge- ompagnie, igen troe. "kiasse", e ook aan een in het de eerste, strikt ge- aan. Fun- betoogde, Wel kan woord be- "bindt" en us recht, er dat er VOOROP- tegen de want ze ("tagma") rdt in de door den wel (op ming met march!" Eersteling ophoi anders dan kring! Ze Souvereini-

rd, souve- kring een i! Dat ze i er zeker e bekende rmule van N AARD. en" van echepelen, ggen, par- in Genesis nooit in n reservaat" oomen, of teerd of en", ver- stemming vijfde wil, behandelu sis I over, maar leven tie. te samen- met eigen maar "een" die over or telkens ders in de 1880 ge- j Kuyper et, en, nu nijk niet, gezag, dat om elken

weerstand tegen zijn wil te breken en te wreken". Het is me nog al wat, dat laatste. Maar wie of wat is nu de Souverein? Natuurlijk kent Kuyper God als Souverein. „Absoluut", ja, „eenig Absoluut Souverein", zegt Kuyper van Hem. Later zegt hij: de volstrekte Souvereiniteit is overgedragen aan Christus, den mensch (spatlëering van Kuyper). Door Hem overgenomen om weer teruggegeven te worden. Dat klinkt allemaal nog vrij duidelijk. We lezen dan ook een poosje later, dat DE Souverein „op stof door kracht werkt naar vaste wet op het gebied der natuur" (Kuyper's bekende natuurbeschouwing). Maar onmiddellijk daarna krijgen we „kringen", waarin niet de Souverein God werkt, maar iets anders. DE LOGICA heeft alleenheerschappij op het „gebied des denkens" (het denken beheerscht dus zichzelf: de logica wordt hier, om een niet steeds juist gehanteerd term te bezigen: verabsoluteerd). Het „gebied" des geloofs heeft daarentegen een omtrek, binnen welken ALLEEN DE PERSOON ZELF Souverein is (hoofddeletter van Kuyper); en dat lijkt me al net zoo grondig mis als dat woord over de logica. Een poosje later komt weer God aan de beurt (blijkbaar moet Hij deelen met Zijn creatuur, de „persoon", en met een verriehing van zijn creatuur, n.l. de logica). Want op het gebied der consciëntie heeft volgens Kuyper niemand souvereiniteit gebieden dan „de Heilige zelf". Een poosje later is niet de logica, maar de WAARHEID „Souverein" in de wetenschap (en waarheid is weer heel wat anders dan logica). Bovendien is ze evenmin God of Christus als logica, of persoon, of..... beginsel. Want herhaaldelijk ook weer lezen we, dat „ons BEGINSEL" (b.v. ons Beginsel van Gereformeerd) souvereiniteit in eigen kring moet hebben. En wat is een beginsel? Zwijg stil, gij nieteling, want niet het individu mag namen voor beginselen en voor die beginselen omschrijvingen maken, maar dat recht komt alleen toe aan het gezaghebbend orgaan, dat in den kring des geestelijken levens drager van het historisch leven is. Wie is er al niet drager van het historisch leven? En wie staat er al niet op den bodem van de Gereformeerde belijdenis, laat staan: beginselen? Souvereiniteit in eigen kring ligt ten grondslag, zegt Kuyper, en de synodes, die het noodig hebben, mogen toevoegen, ten grondslag aan geheel de presbyterale kerkorde. Maar hoe prettig we het ook vinden, dat de Ridderbessen en Groshelms dit lezen, we moeten erkennen dat we tegenover hen geen stap ermee vorderen kunnen. Want..... zij kunnen er natuurlijk evenmin uit wijs worden als wij, al zullen zij het misschien niet zoo on-netjes zeggen.

We kunnen nog andere bezwaren noemen. Maar we stevenen liever op ons doel af. We hebben op te merken, dat in deze passages van Kuyper's overbekende rede met dat of gezegende of fatale slagwoord de beeldspraak weer voor de zooveelste maal het ongeluk is, het ongeluk, het ongeluk. De redenaar pakt de hoorders er mee, en ze raken weg. Maar als het nageacht nuchter leest, vermoet het, dat de redenaar hun niet toesprak met een gelijkenis van de grot, zoals Plato eens deed, maar ze altijd maar weer meetrooft naar de grot van de gelijkenissen. Wie exegese vroegen, werden afgeweerd (Lindeboom, Ten Hoer en anderen). Ik weet niet, wat die „kringen" zijn; ik weet alleen, dat alle beunhazen hun gang kunnen gaan met het kringenmaken als ik lees, dat er zooveel kringen zijn als starrenbeelden aan het firmament. We hebben dus óók zooveel eigen Souvereinen als starrenbeelden aan het firmament. Dat wordt wat. Ik weet ook, dat die „terreinen"-leer Kuyper altijd dwars gezeten heeft: den eenen keer krijg je bij hem terreinen (of: kringen) zooveel als de starren (beelden) aan den hemel of het zand aan den oever van de zee, den anderen keer twee stuk, eentje van de gemeene en een ander van de particuliere genade. Ik weet ook, dat die souvereinen, pardon, Souvereinen, door Kuyper op het paard gezet zijn in een ommezien. Wetenschap? Klaar zijn we: de logica. Liever de Waarheid? Best, kan ook wel. Consciëntie? Dezen keer geen „heid", maar de Hij: de Heilige zelf. Natuur? De groeiwet van alle organisch leven den eenen keer; God, de Voorzienige, den anderen. Ik weet ook, dat die terreinen, of kringen, den eenen keer worden voorgesteld onder een beeld, dat met mathematische figuren niets te maken heeft, den anderen keer — zie hierboven — is de mathematische figuur van cirkel, en straal, en middelpunt zoomaar bij de hand; krijgen we de verzekering, dat er een door zoo'n cirkel afgepaald GEBIED is, en een poosje later de dezen keer weer wat nuchtere verzekering, dat die gebieden natuurlijk in elkaar ingrijpen. Wat ook wel waar zal wèzen. Maar wat meteen de vraag opwerpt: hoe staat het nu toch met de Souvereiniteit van die Souvereinen, zoo talloos als de starren?

Neen, ik spot niet. Ik weet, dat tientallen eerlijke mannen met dit woord van Kuyper den boer op gegaan zijn, de redactietafel hebben bediend, en „naar aanleiding" (dat is 't'm juist) van dit door hem zelf met goede gedachten opgevulde slagwoord ware, en goede en stimulerende dingen hebben gesproken. Geen hunner hoeft me hier te lijf te gaan. Misschien kunnen citatenamelaars wel uit mijn eigen geschriften citaatjes vinden: op dat terrein is alles mogelijk, voor wie geen groei en geen verband ziet en geen proza van poëzie kan onderscheiden. Maar als 't op de zaken aankomt, dan vind ik Kuypers betoog ter

opening van de Vrije Universiteit een monstrum van zwakheid, een prachtig voorgedragen begrippenspel, waarvan de diepe ernst gereformeerd was, doch geen moment tot dogmatisch-wijsgeerige uitwerking kwam.

En dat hindert me niet. Maar wel hindert het de kerk, en het christelijk geloof, en het christelijke leven, dat men, voortbordurende NIET op de sterkere, doch op de zwakkere momenten in Kuyper's werk nu zijn slagzinnetje gaat misbruiken, om alle „terreinen" op te eischen, en alle „kringen" souverein te verklaren, zoo, dat iedereen alles mag, en iedere kerkeraad overal zijn mond buiten houden moet, vanwege die souvereiniteit in eigen kring.

Er wordt hokus-pokus gespeeld met Kuyper's woorden en dominees, plus anderen, die tegenwoordig de heele z.g. ongelooftige cultuurwereld de kerk laten binnendringen, loopen den ééner keer te kweelen over een „cultuur"-crisis (ze bedoelen, dat de boel in de war geloopt is, en dat de leiders met het volk de kluts kwijt zijn, en de uitzifters van de mug den zwelgers van de kemels niet meer de baas zijn); en den anderen keer loopen ze te lachen van blijdschap, die „vroom" heeten wil. Want: alle terreinen opelischen voor Christus, ook dat van dancing en bioscoop! Ze zijn met dat slagwoordje dan ook nog Kuyperiaan in eigen oog en in dat van een of anderen synodocratischen ouderling, die nog pas zich in postuur zette om Kuyper te redden b.v. van die vreeselijke vrijgemaakten....

We moeten daarom volgende week nog maar even doorpraten over dit onderwerp.

K. S.

MEN KENT JIJN ZONDE, MAAR LAAT ZE NIET.

Er is weer een dominee geschorst. De eervolle onderscheiding viel ditmaal tebeurt aan ds Meijerink van Drogeham, dien we thans weer met vreugde herkennen als schrijver in ons blad. De schorsing is dezen keer niet gegrond op een of twee artikelen der K. O., maar op „het recht" der kerk, gefundeerd in de K. O. Letterlijke formuleering hoop ik later te kunnen geven. Deze is niet precies. Natuurlijk werd op een beslissend punt een schriftelijke formuleering geweigerd. De heeren zijn doodsbang voor zwart op wit. Ze kunnen dat veld van eer niet aan. Ook in Sneek niet (ds Guillaume).

Natuurlijk is dit geval een nieuw bewijs van verharding. Men durft niet meer zeggen: de K. O. is op U toepasselijk. Men weet, dat dit zeggen zonde is. In plaats evenwel van zich te bekeeren, en heel den krommen handel van '42-'44 terug te nemen, gaat men toch verder. Men kent zijn zonde, maar laat ze niet.

Seyas Inguart beval onze rechtbank, niet meer recht te spreken in naam der Koningin, doch in naam van „HET RECHT". En de classis Drachten (synodocratisch) spreekt ook op grond van „HET RECHT", een abstractie. Het is in wezen even heldensch en revolutionair. Maar schorsen is dit niet. Ook niet voor een eerlijk rechter. Dit is spelen. Van boosdoeners.

K. S.

DE SCHORSING TE DROGEHAM.

Hier de bijzonderheden.

Drie dagen lang vergaderde de classis Drachten ter behandeling van de „Verklaring v. gevoelen" van ds Meijerink, en tot slot is hij door de classis geschorst voor 3 maanden. Eerst wilde men niet eens overgaan tot behandeling, omdat naar het heetie, ds Meijerink zich niet gehouden had aan den eisch der classis van 10 Dec., in de gemeente van zijn gevoelen te zwijgen. Daarop wilde men beslissen. Maar de afgevaardigden van Drogeham stonden er sterk op dat de behandeling doorging, omdat niet behandelen een slechten indruk zou maken in de gemeente. Toen werd tot behandeling besloten.

Na „weerlegging" van de Verkl. v. gevoelen (die nog niet eens in extenso schriftelijk is ontvangen) werd de eisch van conformering gesteld. Ds M. antwoordde dat hij onweersloeg had bewezen, dat de synode (volgens art. 29 G. B.) eigen gezag en ordinantiën stelde boven het gezag van Gods Woord, en dat ze zelf zich aan haar eigen besluiten niet conformeerde, — niemand had dit tegengesproken, en als ze 't nog wilden doen, dat ds M. het dan graag wilde hooren — dat zij dus ten volle wisten wat zij deden, en dat hij wist wat hij deed als hij zich niet conformeerde.

Daarna heeft ds M. 2 uur buiten gestaan, en werd hem toen de schorsing medegedeeld. De schorsingsbul zegt:

.....overwegende dat Ds H. J. M. zich niet heeft gehouden aan den eisch, hem door de Classis Drachten in vergadering bijeen op 10 Dec. 1943 op grond van het ondertekeningsformulier voor Dienaren des Woords gesteld, om tijdens de behandeling van zijn zaak zijn tegen de leerbeslissingen van de Gen. synode der Geref. Kerken ingaande gevoelen niet te propageeren.

Overwegende dat Ds H. J. M. na uitvoerige behandeling en weerlegging door de classis van een door hem ingediende Verkl. v. gevoelen, inhoudende zijn bezwaren tegen de nieuwe Verklaring v. de Gen. Synode der Geref. kerken van 1946, uitgesproken heeft zich niet te conformeren aan genoemde nieuwe Verklaring, besluit met diep leedwezen..... enz". Maar verder wordt niet genoemd art. 79 en 80 K. O. als grond.

Op de vraag van ds M. daarna op grond van welk art. der K. O. hij geschorst was, kreeg hij (na lang buiten staan, en beraadslaging door de classis) ten antwoord: (voorgelezen): „u is geschorst op grond van het recht van leertucht waarvan de grondslagen zijn neergelegd in art. 79 en 80 K. O.". Toen hij weer vroeg of hij dan volgens art. 79, 80 geschorst was, ja of neen, kreeg hij ten antwoord: Daarover geven we geen nadere verklaring. Op zijn vraag of hij het schriftelijk, zooals de praeses het voor zich had liggen, mocht mee hebben, werd afwijzend geantwoord! Ten slotte stond men toe dat hij het zelf uit den mond van den praeses mocht opschrijven.

Op de kerkeradsvergadering Zaterdagavond, toen men vroeg of de kerkeraadsleden zich conformeerden aan de schorsing, vroeg iemand pertinent aan den consulent op grond waarvan Ds M. geschorst was. Deze antwoordde: de feitelijke grond is „valsche leer of ketterij", door andere gevoelens te propageeren dan die van de vervangingsformule! Hij is dus als ketter geschorst, al heeft men een weg gezocht zich daarbij te distancieren van art. 79, 80. En is dus misschien ook de eerste die geschorst is op grond van het te form. van eenigheid!

Bijzonderheden misschien nog wel later.

K. S.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN UIT AMERIKA, V.

Een ander groot gevaar dat de gereformeerde kerken van Amerika bedreigt is het feit, dat, door gemengde huwelijken, inkomen van andere kerkgroepen en door verwatering onder de eigen leden, het geestelijk amerikanisme almeer invloed gaat krijgen op de leden van deze kerken.

Met hoe meer menschen — leden van de Chr. Ref. Church — wij hier kennis maken, hoe meer onze indruk bevestigd wordt, dat er onder deze menschen allerlei „wind van leer" wordt aangehangen. In een betrekkelijk kleine gemeente troffen wij aan aanhangers van het „duizendjarig Rijk"; iemand die overtuigd was, dat na den dood de menschen tot de wederopstanding ergens een „tijdelijken slaap" slapen, een aanhanger van het arminianisme. Er was zelfs een gezin dat onder den invloed gekomen was van een nieuwe secte, die pas begint, en als alle secten direct aanhang krijgt in Amerika, en die zich kortweg „Kingdom" noemt. Deze secte gelooft dat de Amerikanen het nakroost zijn van den stam van Manasse, en dat de Engelschen kunnen bogen op het feit, dat zij kinderen zijn van Efraim. Het is interessant iets meer over deze secte te weten. Manasse was de eerstgeborene van Jozef. In Genesis 49 had Jacob beloofd, dat Manasse een groot volk zou worden, en de twee zonen die Jozef kreeg, zouden in hun geslachten gezegend worden met weelde en voorspoed. In Deuter. 33 profeteert Mozes van Jozefs kroost: „Hij heeft de heerlijkheid des eerstgeborenen zijns runds, en zijn hoornen zijn hoornen des eenhoorns; met dezelve zal hij de volken te zamen stooten tot aan de einden des lands. Dezen nu zijn de tienduizenden van Efraim en dezen zijn de duizenden van Manasse....." Met dien „eerstgeborene zijns runds" — in het engelsch staat „bullock" — wordt „John Bull" bedoeld, de „nick-name" van Engeland. 30000 pelgrims verlieten Engeland tusschen 1620 en 1650. Deze tak kwam in Amerika en scheide zich af van Engeland zooals Jesaja profeteerde (49 vers 20): „...nog zullen de kinderen waarvan gij beroofd waart, zeggen voor uw ooren: De plaats is mij te nauw, wijk voor mij dat ik wonen mag...". Sinds dien tijd hebben Engeland en Amerika verscheidene volken teruggedrongen over de gehele aarde, zooals de Indianen zijn teruggedruwd in Amerika zelf, gelijk Mozes voorzegt heeft. In Gen. 49: 25 zegt Jacob: „de Almachtige zal u zegenen met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen des afgronds die daaronder ligt, met zegeningen der borsten en der baarmoeder"; de eerste zegening beteekent, dat er over Amerika geestelijk licht zou komen van waarheid en vrijheid van godsdienst, de tweede zegening heeft betrekking op de steenkool, de mineralen, de olie enz, terwijl de derde zegening wijst op de bevolkingsaanwas van Amerika. Jesaja voorspelt in het 18e hoofdstuk, dat Amerika (vers 2) gezanten (of soldaten) over zee zal zenden en in schepen van b'esen op de wateren. Die schepen van b'ezen laten ook een andere vertaling toe en dan staat er: in schepen die door water gedreven worden, en dat zijn dus onze stoomschepen. Jesaja zegt verder: gaat heen gij snelle boden! De eerste amerikaansche expedities tijdens den oorlog kwamen binnen dertien dagen over den Atlantische Oceaan, nu zijn ze nog veel vlugger! En van Engeland geldt dezelfde heerlijke profetie, of eigenlijk nog heerlijker, Want de Koning van Engeland zit op den Troon van David. Engeland en Amerika zullen samen de wereld overheerschen en een vredarijk stichten. Alles wat strijdt met Gods Woord zal in stukken gestooten worden tezamen met allen die andere gedachten hebben over regeering en wetgeving, om het even of ze genoemd worden „war-lords" dan wel „money-lords". Dat is zoo ongeveer het „kor-

grip" deze nieuwe secte, die haar ideeën op echt amerikaansche wijze propageert, blijkbaar over geweldig groot kapitaal beschikt en naast ontelbare brochures, ook een typografisch goed verzorgd tijdschrift uitgeeft, onder den titel: „The Kingdom Digest“.

Wie het mogelijk is, dat menschen die trouwe leden zijn van de Chr. Ref. Church door deze dwaasheid nog bekoord kunnen worden, is alleen te verklaren als men let op bovengenoemd verschijnsel in deze kerken. Men heeft in de amerikaansche kerken niet de scherpe af scheiding van gereformeerd en niet-gereformeerd, die we in Nederland plachten te hebben. De kerken hier staan steeds onder den invloed van den amerikaan- schen geest, menschen die in Nederland Ned. Herv. waren, of heelemaal tot geen kerk behoorden, kunnen door allerlei oorzaak in Amerika in de Chr. Ref. Church terecht komen, het latere geslacht van de emigreerende Hollanders gaat gemengde huwelijken aan, of komen geheel onder den invloed van het ame- rikaansche religieuze leven, dat humanistisch van in- slag en karakter is.

En de Kerk zelf schijnt niet de noodige kracht te bezitten om den eigen gereformeerden stijl voldoende te handhaven en deze inkomende elementen tot een positieve gereformeerde belijdenis in leer en leven te brengen. Integendeel, in verschillende kerken schijnt er een neiging tot het compromis te zijn. Het vroegdoopen van kinderen b.v. heb ik in Amerika nog nergens aangetroffen. Wel het systeem, dat men bij ons in de Ned. Herv. kerk heeft van de z.g. „vaste“ doopdagen. Eens per maand of wanneer er een vol- doend aantal doopelingen opgespaard zijn, wordt de doop bediend en wanneer men naar de reden vraagt, waarom zoolang gewacht wordt, is het stereotype an- woord: de moeder moet er immers bij zijn, zij heeft het meeste met de opvoeding te maken. Een geval, dat ik pas hoorde in een der Chr. Ref. Churches demon- streert de moelijkheid waarvoor men hier zit. Kinder- ren worden er in Amerika uitsluitend in de zieken- huizen geboren, een verarming van het gezinsleven m.i., maar de doktoren weigeren eenvoudig thuis te

helpen. Nu schijnt een der nieuwste amerikaansche snuffjes te zijn dat de mannelijke babies besneden moeten worden, omdat dit prophylactisch werkt. En voor de „hygiëne“ doet men in Amerika alles, en wan- neer de eens moeder er toe over gaat volgt heel gauw de andere. Nu was er een baby door deze kunstbewer- king ernstig ziek geworden, waardoor de „doopdag“ werd uitgesteld en dus ook de andere babies maar te wachten hadden.

Onder dergelijke insluipende toestanden is er van een zuiver zien van het Verbond geen sprake meer.

Ook mist men hier de positieve leiding van de kerke- lijke pers en van hen die tot het geven van leiding ge- roepen zijn.

Een der problemen die de hoofden en harten hier nog al warm maken, schijnt b.v. te zijn de kwestie van het doopen van aangenomen kinderen. Het gou- vernement geeft kinderen weg van ouders, wier naam om de een of andere reden niet bekend gemaakt wordt. Ieder kan zulk een kind wettelijk adopteren. Nu zijn er kinderloose gezinnen die hiervan gebruik maken en afschoon men niets afweet van zoo'n kind, willen velen het toch gedoopt hebben. Ook al werd het kind geheel buiten den Verbondskring geboren, gelooft men, dat louter door het aannemen van zoo'n kind, dit in het Verbond komt en dus recht heeft op den doop. De synode schijnt eerst een positieve houding aangenomen te hebben in deze kwestie, maar later, toen er critiek op kwam, het aan het oordeel van de plaatselijke kerken over te laten.

Dat in den Verbondskring het „mogen“ tevens een „moeten“ en het „moeten“ tegelijk ook een „mogen“ inhoudt, schijnt men niet te verstaan, maar op deze manier wordt het Verbondsbefel bij de menschen al meer uitgehold. En naar mijn meening is het juist dit waar het in de toekomst op aan zal komen.

KERK en VERBOND zijn de twee fundamentele belijdenisstukken waarop de gereformeerde kerken in Amerika zich zullen te bezinnen hebben, wil men het eigen karakter tegen den amerikaanschen sektegeest kunnen handhaven. Zonder een zekerstelling van deze twee fundamentele belijdenisstukken dreigt het ge-

vaar dat de kerken zich zullen „opmischen“ en verworden tot een der vele denominaties, misschien nog met eigen „christelijk society-life“, waarin men het goed met elkander bedoelt en het „keep smiling“ van een „nice-people“ de omgangsafer verangenaamt — waarvan wij in Nederland inderdaad nog wel iets kunnen leeren! — maar waarbij de Kerk als Lichaam van Christus toch aan haar hooge roeping ontzonken is en dus geen toekomst meer hebben kan.

V. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

DE VRIJGEMAAKTE GEREFORMEERDEN EN DE ANTI-REVOLUTIONNAIRE PARTIJ EN POLITIEK.

IV (Slot).

III. Het gevolg van de bediening van voornoemde sleutelmacht door de synodocratische leden der A. R. P. is voor de vrijgemaakten, dat zij van de Gees- telijke gemeenschap zijn afgesneden en dus geen deel meer hebben in het Rijk Gods. Daaruit vloeit op synodocratisch standpunt voort, dat de synodo- craten, als zij hun kerkelijke woorden ernstig nemen, op het erf van het koninkrijk Gods ook geen chris- telijke politiek meer kunnen drijven in samenwer- king met de vrijgemaakten.

Reeds bij de toelichting van de eerste stelling is er op gewezen, dat de synodocratische leden der Partij ons op hun kerkelijke vergaderingen hebben veroor- deeld als scheurmakers en/of ketters, die valsche leer voorstaan. Ons van hen losmakend, hebben wij, volgens hen, het lichaam van Christus verscheurd en de scha- pen van Hem niet vergaderd maar verstrooid. Van die zonde hebben wij ons, volgens hen, tot op heden niet willen bekeeren. Daarom meenen zij terecht van ons gezegd en voor Gods aangezicht gezworen te hebben, wat zij tot driemaal toe in Generale Synode bijeen

schuiven. We hooren aanstonds wat Dr Smilde in de „Korte Verklaring“ van 1905 inleest en wat inder- daad in volle werkelijkheid in 1942/46 door de geheele synodale factie in haar leerstellingen werd „beleden“. Maar dat wil natuurlijk heelemaal niet zeggen, dat de „Korte Verklaring van 1905“ zoo moet of zelfs zoo mag gelezen worden. Ik geloof daar niets van. Ik ge- loof, dat, als die synode van 1905 of de commissie, welke die verklaring opstelde, dat alles bindend had willen vaststellen, confessioneel uitspreken, die heele „Korte Verklaring“ een listig, onwaarschijnlijk, diploma- tiek en onkerkelijk stuk zou zijn geweest. We komen daar uiteraard later weer op terug.

Neen, wat we zoo bij Dr Smilde te lezen krijgen is: wat hij en de zijnen in 1905 inlezen en wat inderdaad in 1942, '43, '45, '46 door de Gereformeerde Kerken als „goddelijke waarheid“ werd beleden. Wel schamen zich heel velen van de kinderen dezer kerken voor de laatste, synodale pirouettes op het confessionele koord en langen ze den confessionelen drank een klein, of liever: een heel beetje aan — maar de feiten liggen toch niet anders.

Het eerste wat we graag van Dr Smilde willen hooren is natuurlijk het antwoord op de kernvraag van het gansche dogmatische conflict: wat ver- zegelen de sacramenten? Of, specialer: wat verzegelt de doop?

In deze vraag naar de verzegelende kracht van het sacrament, concentreert en concretiseert zich inderdaad de geheele leer kwestie. Want allen, syno- dalen en vrijgemaakten, zijn het er over eens, dat het sacrament een teeken en zegel is van het ver- bond of de belofte. Maar de groote vraag is dan: hoe worden dan verbond en die belofte verder om- schreven?

Als men nauwkeurig gedefinieerd heeft wat het sacrament verzegelt, is daarmee tegelijk principieel over den inhoud van verbond en belofte een uitspraak gedaan.

Het antwoord, dat Dr Smilde op die centrale vraag: wat verzegelen de sacramenten; wat verzegelt de doop? geeft, is prachtig van duidelijkheid!

De doop, zoo betoogt hij, verzegelt volgens de sy- node van 1905 en 1942, '43, '45, '46 „VOORHANDEN GENADEBEZIT“, „SUBJECTIEVE GENADE“, „DE DOOR DEN GEEST TOEGEPASTE BELOFTE GODS“ (pag. 268).

Daar is weer geen woord fransch bij! 't Is krèk het- zelfde als wat de Deputaten voor zwarigheden onder aanvoering van Prof. Grosheide eenmaal aan Cand. Schilder schreven.

Ik wil het, langzaam, nog eens zeggen: de doop ver- zegelt voor-han-den-genade-bezit. 't Klinkt wel wat roomsch. Die spreken ook van een genade die je „bezit“. En bezit is wel wat „bezieterig“. Maar flat, duidelijk is het in ieder geval wel.

Het spreekt nu vanzelf, dat Dr Smilde ook rustig en eerlijk de consequentie uit zijn stelling trekt en dus poneert dat waar geen „genade bezit“, „voor- handen“ is (ik moet toch heusich nog aan dat woord wennen al hoort het in het betoog heelemaal thuis en al vindt Prof. Dijk het zoo mooi) geen „ware“,

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

OM HET HART DER REFORMATIE. II

Het woord bevat alle beloften Gods, en het geloof neemt ze alle aan. De inhoud van het woord is Christus, de gansche Christus.....

Dr H. Bavinok.

We willen nu over het boek van Dr Smilde zelf gaan spreken.

In zijn „Woord vooraf“ schrijft Prof. Dijk, dat Smilde's boek geschreven is in een „milden toon“.

Ik wil eerlijk opblechten, dat ik een beetje schrok, toen ik deze woorden las! Dat kwam, omdat ik met dat spreken en schrijven over den „toon“ in dezen kerkstrijd heel akelige ervaringen heb opgedaan.

Hoevaak is het me al niet overkomen dat, wanneer ik met een besten synodalen broeder over den kerk- strijd, dien we allen moeten voeren, sprak en het ging hem daarbij niet naar den vleeze, deze met een meestal niet zeer eleganten zwaai zijn aanvals- of verdedigingsfront verlegde door van de „zaak“ af te stappen en het chapitree van den „toon“ aan te snij- den. Dan wordt de „toon“ gebruikt als een afleidings- manoeuvre, een „afweerslag“, een nevelgordijn, of hoe de camouflagemiddelen in den oorlog ook verder mogen heten.

Maar bovendien ben ik over den inhoud van het be- grip „toon“, zooals vele synodale broeders dat han- teeren, allesbehalve gerust. Sommigen schijnen daar- onder alleen te verstaan het gebruiken van zeer nette en naar hun natuur heel „zachte“ woorden. Als zulke woorden maar gehanteerd worden is de zaak, wat den „toon“ betreft, zoo denken ze, gezond. En dat ben ik heelemaal niet met hen eens. Menschen kunnen je met zachte woorden, misschien zelfs met een zekere ge- voeligheid en bewogenheid, dingen zeggen, die snijden en wonden, duizendmaal erger dan een hard en klin- kend scheldwoord dat kan doen.

Laat ik een voorbeeld noemen: Is er iemand, die streelender en met meer uotie spreken kan dan Prof. den Hartogh? Zijn z'n woorden niet zoeter dan honing en honingzeem? Maar als hij ergens zegt dat zijn be- zwaaarde broeders de waarheid van de verlorenheid in zichzelf, van de verdiende hellestraf, van de onbe- kwaamheid tot eepig goed, en van den dood in zonden en misdaden, van de schrikkelijkheid onzer ongerech- tigheden tegenover een heilig God, van onze zwakheid en nood tegenover onze doodsvijanden, in één woord het stuk der ellende op den achtergrond plaatsen. Als hij voorts betoogt dat bij die broeders de verkie- zende liefde Gods, de vrije genade in Christus voor arme, des doods schuldige zondaren, de zaligheid van hem wiens zonden zijn vergeven, die van de straf voor eeuwig is ontheven, de kern van het Evangelie, dat Christus Jesus in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken, niet genoeg tot zijn recht komt, en

nog veel meer van dat fraais — dan vind ik dat mee van het scherpste en meest wondende en minst broeder- lijke van wat in de laatste jaren onder ons geschreven werd.

Zoo was ik dan tamelijk kopschuw, toen ik het donkerrood-met-goud-en boek ging lezen. Maar, ik zeg het met vreugde: mijn vrees is beschaamd geworden. Het boek van Dr Smilde is inderdaad nobel van toon. Wel is het ook van begin tot het eind doordrenkt en beheerscht door de reeks van caricatuurvoorstellingen welke onder onze synodale broeders omtrent onze op- vattingen rondspoken, maar dat kan ik Dr Smilde toch niet kwalijk nemen — al zal ik ze weer moeten bestrijden. Dr Smilde kan de dingen eenvoudig niet anders zien. Vooreerst is, wat hij zegt, tengevolge van een systematisch opgezette en tot op den huidigen dag volgehouden caricaturale voorlichting onder zijn syno- dale medegenooten al zó vaak bewoerd, dat men, een- maal in dien kring en onder die suggestie levende, wel een reus naar den geest mag zijn om tegen zoo'n „Gesamturteil“ te kunnen optornen. En bovendien: het theologische begrippenapparaat en de theologische denkcategorieën, waarmee Dr Smilde opereert en die hem zoozeer vleesch en bloed zijn geworden, dat hij er volkomen door beheerscht wordt, staat hem eenvoudig- weg niet toe zijn bezwaarde broeders anders te zien dan in dat valsche licht waarin hij ze nu inderdaad beschouwt. We komen daar nog nader op terug.

Is zoo het boek van Dr Smilde inderdaad een boek van goeden toon — het is, en dat is nog veel meer waard, ook een volstrekt eerlijk boek.

Ik wil dat demonstreeren aan de wijze, waarop hij den inhoud van de beruchte en fatale leerbeslissingen van 1942 enz., opdeft en den volke ten toon spreidt. Dat geschiedt bij Dr Smilde met het pathos en de verve van één, die in de synodale leerstrophen het lied van zijn eigen ingezogen en ingewortelde theolo- gische overtuigingen hoort zingen en die met deze leerstellingen ver is uitgerazen boven het niveau waar- op men over deze dingen nog discussieeren kan.

We zullen dus nu nader bezien wat Dr Smilde — met Prof. Dijk als impressario en toegejuicht door diens broeders in den synodalistischen geloove — als den inhoud, den beroemden „zakelijken inhoud“, van de synodale leerbeslissingen ziet.

Voor Dr Smilde staat het zó: de Utrechtsche uit- spraken van 1942 geven „eenvoudig een uitwerking van de lijnen door Utrecht 1905 uitgestippeld“ (pag. 331). En de laatste creatie uit de geheime synodale keuren, de z.g. vervangingsformule, handhaaft, zooals we weten en zooals ook Dr Smilde accentueert den zakelijken inhoud van 1905 en 1942/43/45 ge- heel en al. Deze „zakelijke inhoud“ van 1905 enz. mag immers volgens de laatste Synode niet worden prijs- gegeven.

Om nu Dr Smilde's visie op de laatste synodalis- tische, confessionele uitspraken te leeren kennen, hebben we derhalve niets anders te doen dan goed te luisteren naar wat, althans volgens zijn oordeel, de synode van 1905 vaststelde.

Voor we evenwel aan Dr Smilde hier en daar het woord geven, wil ik eerst voor een misverstand waar-